

Çevre İstatistikleri, 2025

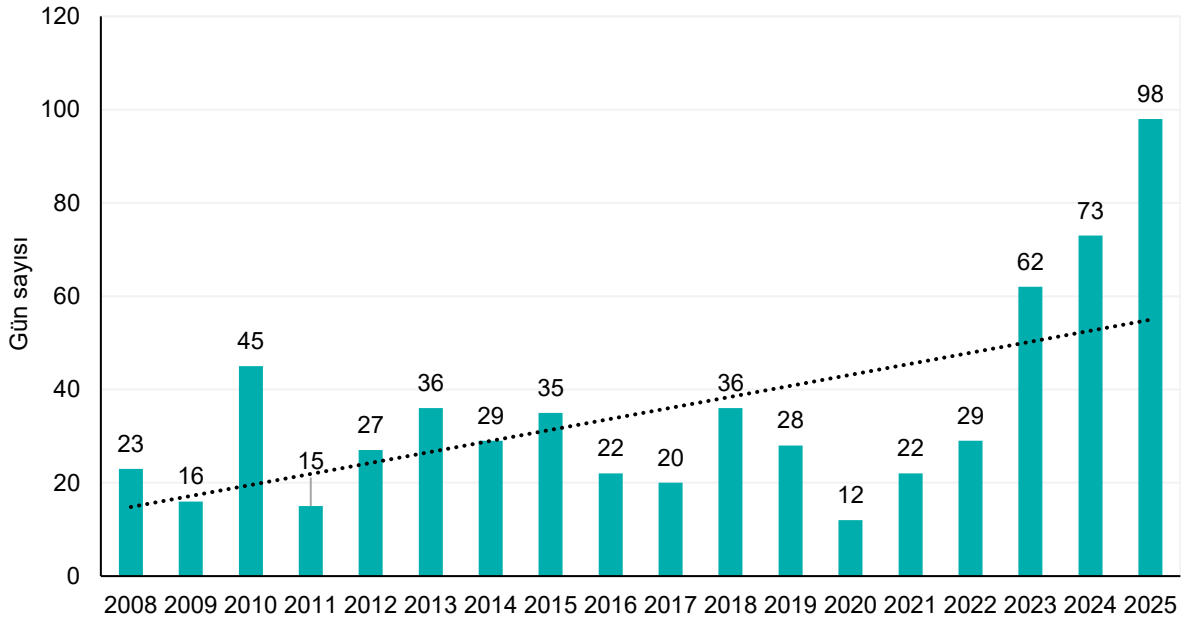
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İstatistik Kurumu 2026 yılından itibaren Dünya Çevre Günü'ne özel çevre istatistiklerini içeren haber bülteni yayınlamaya başlamıştır.

İklim ve Hava Kalitesi İstatistikleri, 2025

KKTC'de toz hadiseli gün sayıları özellikle son 3 yılda artış göstermiştir

KKTC Meteoroloji Dairesi verilerine göre, 2008-2025 yılları arası kaydedilmiş toz hadiseli gün sayıları özellikle son 3 yılda artış göstermiştir. 2022 yılı öncesi 45 günü aşmamış olan toz hadiseli gün sayıları, 2023 yılı ve sonrası büyük artış göstererek 2025 yılında 98 güne çıkmıştır.

KKTC toz hadiseli gün sayıları, 2008-2025

Bilgi için: KKTC İstatistik Kurumu

+90 (392) 601 3000 - 3001

info@stat.gov.ct.tr

<https://istatistik.gov.ct.tr/>

[/kktcistatistik/](https://www.facebook.com/kktcistatistik/)

[@kktcistatistikkurumu](https://www.instagram.com/kktcistatistikkurumu)

[@KKTCistatistik](https://twitter.com/KKTCistatistik)

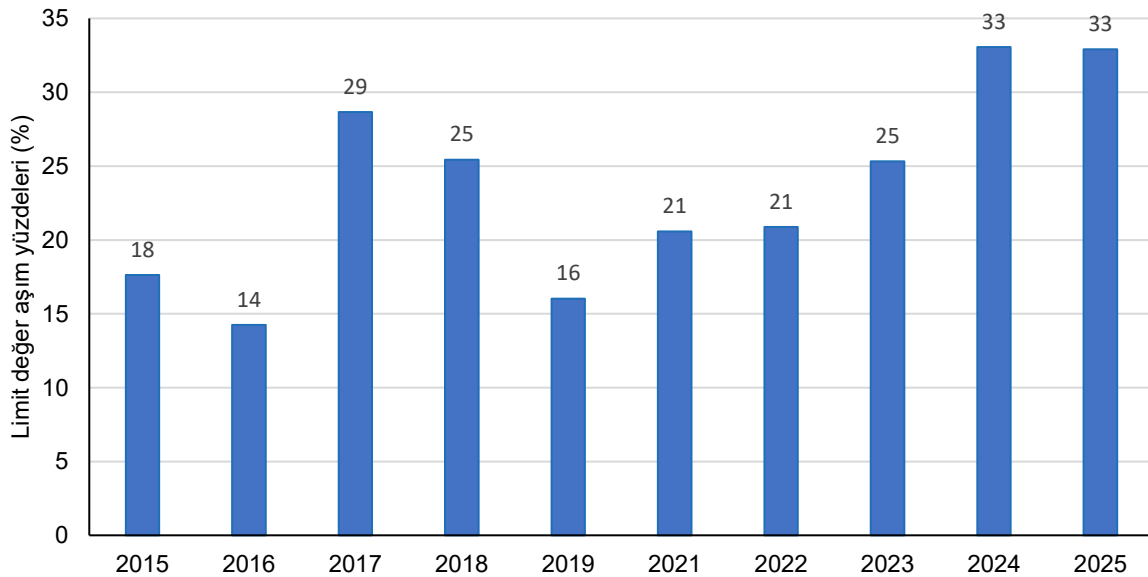
Lefkoşa hava kalitesi istasyonunda, Partikül Madde (PM₁₀) konsantrasyonlarının günlük limit değeri aşım yüzdeleri artış eğilimindedir

KKTC 18/2012 sayılı Çevre Yasası kapsamındaki Hava Kalitesinin Değerlendirilmesi ve Yönetimi Tüzüğüne göre günlük ortalama PM₁₀ konsantrasyonlarının 50 µg/m³ limit değerini bir yılda 35 günden fazla aşmaması gerekmektedir. Lefkoşa hava kalitesi istasyonunda ölçülen PM₁₀ konsantrasyonlarına göre 2015-2025 yılları arasında tüm yıllarda değerler 35 günü aşmıştır ve mevcut veri sayısı ile kıyaslandığında aşılan gün yüzdeleri son beş yılda artış eğilimi göstermektedir. 2019 yılında %16'larda olan aşım yüzdeleri son yıllarda %30'un üzerine çıkmıştır.

Lefkoşa istasyonu PM₁₀ konsantrasyonlarının günlük limit değeri aşım sayıları, 2015-2025

Yıl	Mevcut gün sayısı	Limit değeri aşan gün sayısı
2015	346	61
2016	337	48
2017	328	94
2018	283	72
2019	362	58
2020	-	-
2021	316	65
2022	249	52
2023	320	81
2024	357	118
2025	319	105

Lefkoşa istasyonu PM₁₀ konsantrasyonlarının günlük limit değeri aşım yüzdeleri, 2015-2025

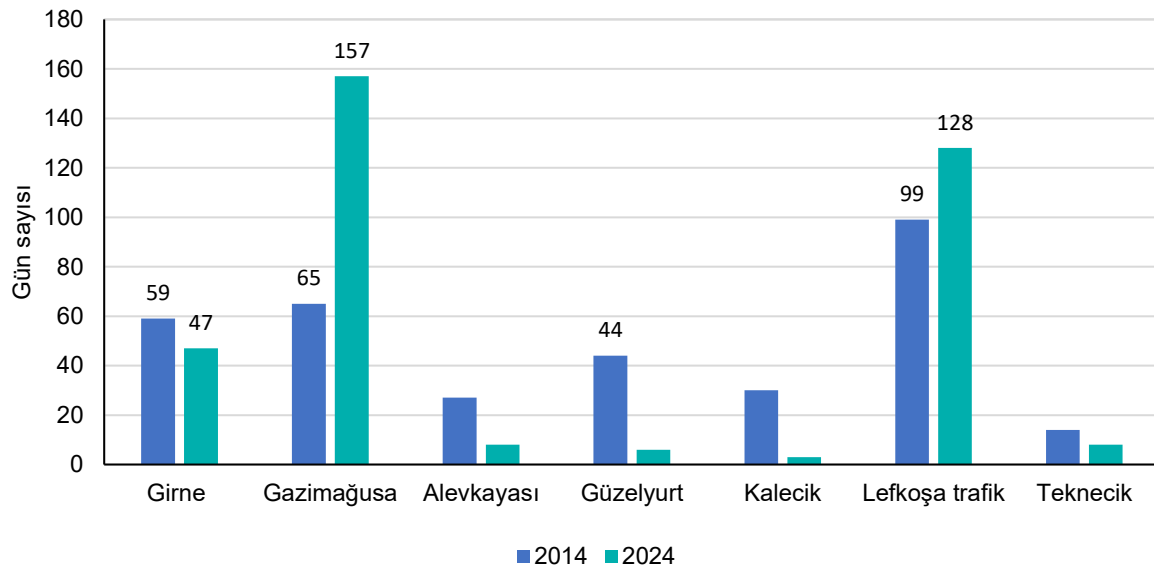

Gazimağusa ve Lefkoşa-Trafik istasyonlarında PM₁₀ konsantrasyonlarının günlük limit değeri aşım sayıları 2014 yılına göre artmıştır

Özellikle Gazimağusa'da olmak üzere Gazimağusa ve Lefkoşa-traffic istasyonlarında, 2024 yılında günlük ortalama PM₁₀ konsantrasyonlarının 50 µg/m³ limit değerini aşan gün sayıları 2014 yılına göre artmıştır. Girne istasyonu verilerine göre de her iki yılda limit değerlerin bir yılda müsaade edilen gün sayısından fazla olduğu gözlenmiştir.

PM₁₀ değerlerinin günlük 50 µg/m³ limit değerini aşma sayılarının hava kalitesi istasyonlarına göre dağılımı, 2014, 2024

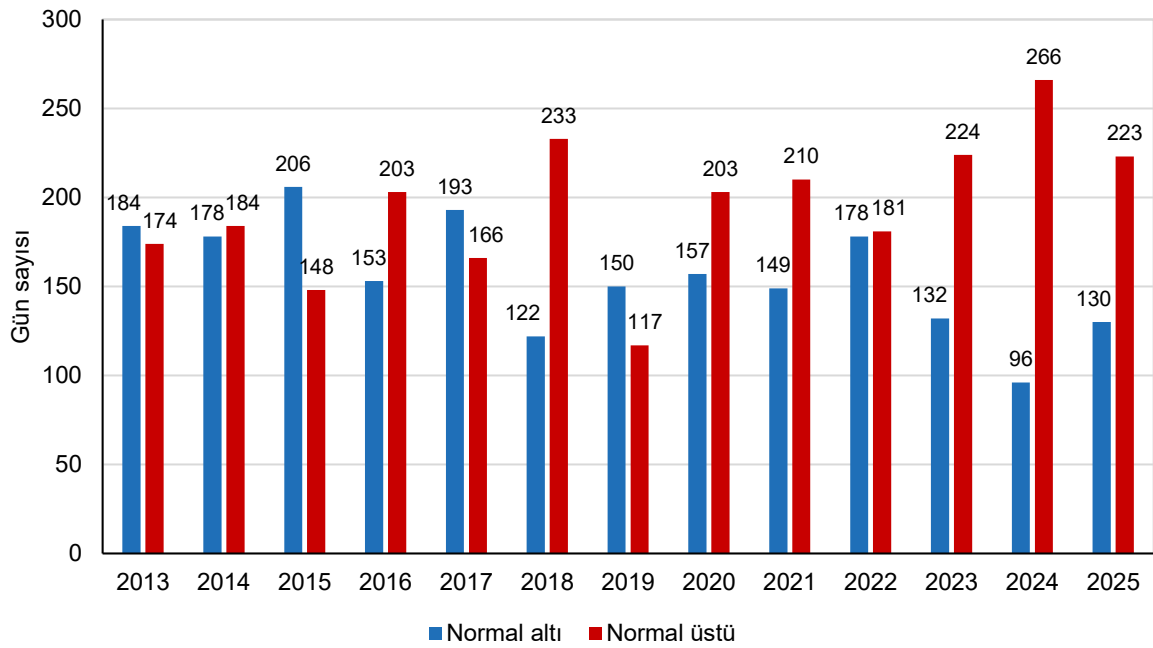

Günlük ortalama sıcaklıklar, çoğunlukla 1991-2020 sıcaklık normallerinin üzerinde seyretmektedir

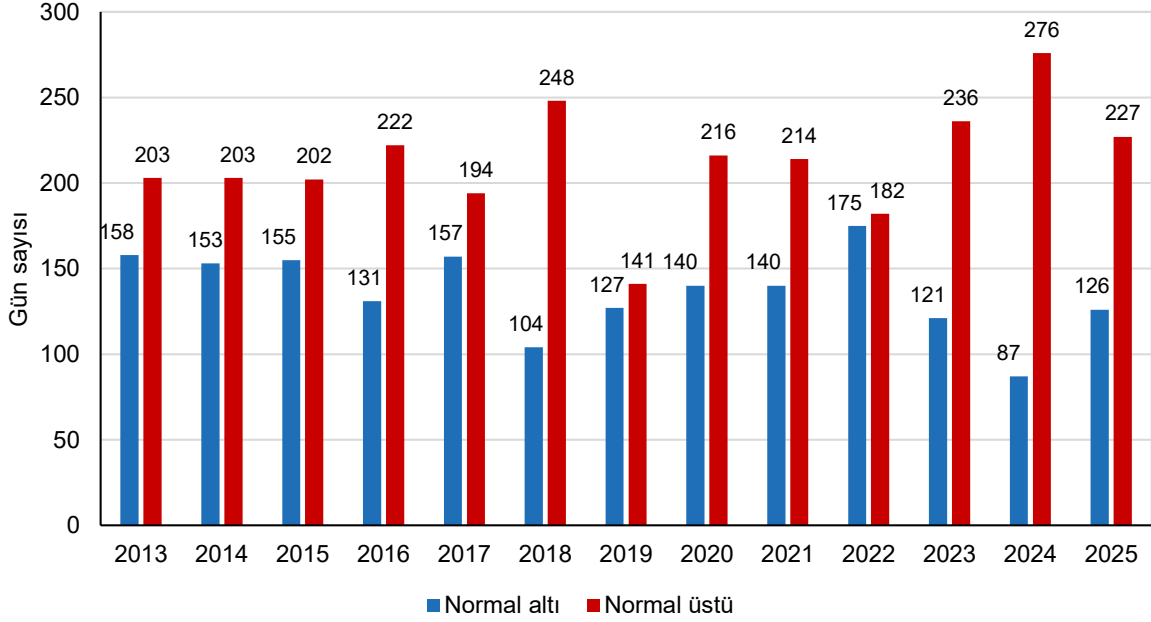
2013-2025 yılları arasında Lefkoşa, Yenierenköy ve Girne istasyonlarında kaydedilmiş günlük ortalama sıcaklıklar, 1991-2020 günlük sıcaklık normallerine göre kıyaslanmıştır. Yenierenköy istasyonunda tüm yıllarda normallerin üzerindeki gün sayıları normallerin altındaki gün sayılarına göre daha fazladır. Özellikle son 3 yılda tüm istasyonlarda normallerin altında seyreden gün sayıları diğer yıllara göre azalmış, normallerin üzerinde seyreden gün sayıları ise artmıştır.

Lefkoşa ortalama günlük sıcaklık değerlerinin 1991-2020 normallerinin altında ve üzerinde kaydedilen gün sayıları, 2013-2025

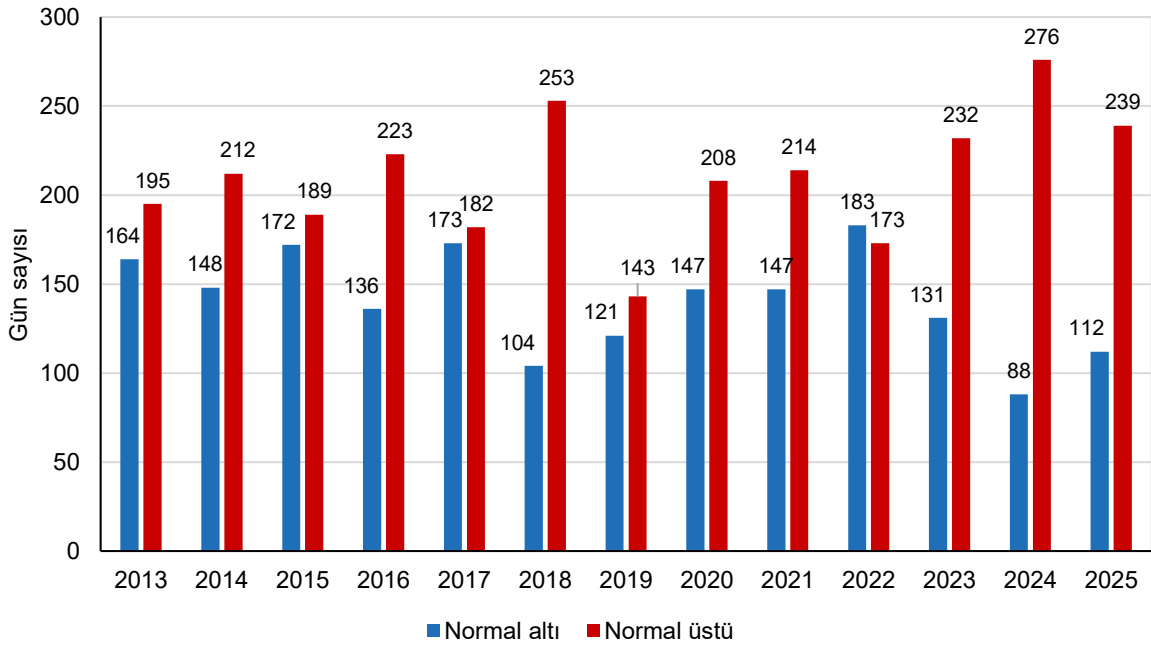

Yenierenköy ortalama günlük sıcaklık değerlerinin 1991-2020 normallerinin altında ve üzerinde kaydedilen gün sayıları, 2013-2025

Girne ortalama günlük sıcaklık değerlerinin 1991-2020 normallerinin altında ve üzerinde kaydedilen gün sayıları, 2013-2025

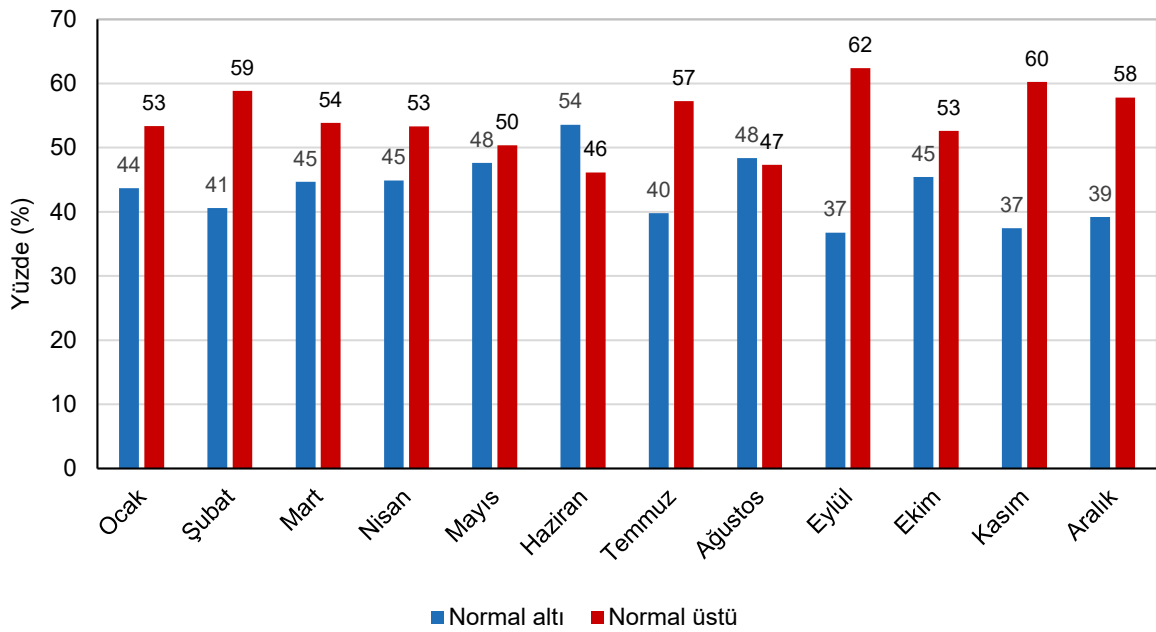

Normallerin üzerindeki günlük ortalama sıcaklıklar daha çok sonbahar ve kış aylarında kaydedilmiştir

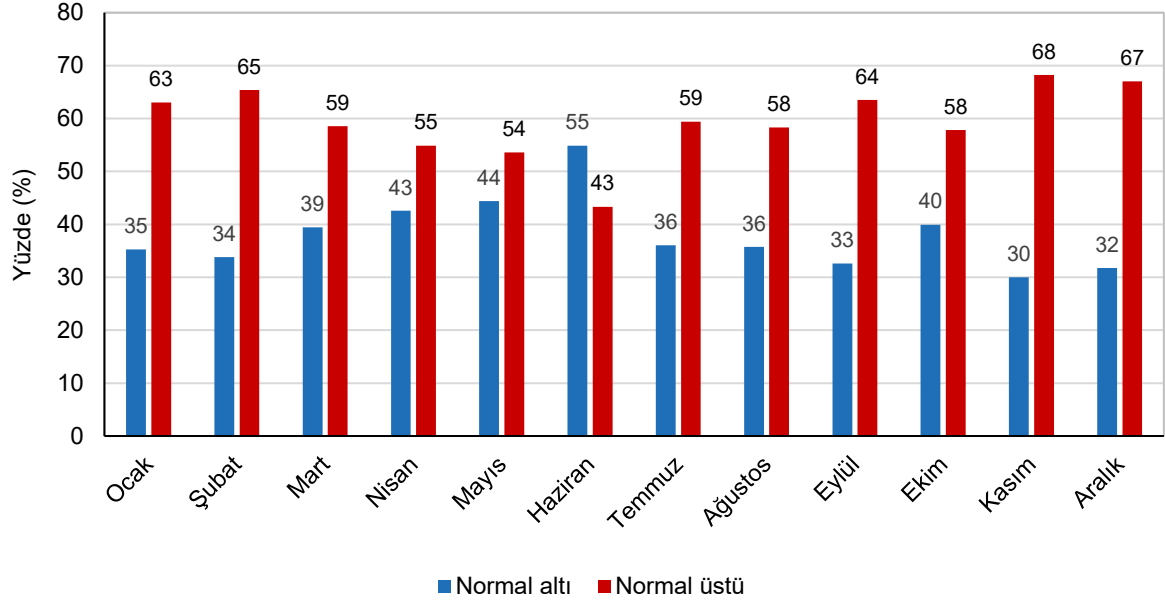
Lefkoşa, Yenierenköy ve Girne istasyonlarında, 2013-2025 yılları arasında kaydedilmiş günlük ortalama sıcaklıkların 1991-2020 sıcaklık normallerinin üzerinde ve altında seyretme yüzdeleri aylara göre verilmiştir. Özellikle sonbahar ve kış aylarında normallerin üzerinde seyreden günlerin yüzdesi oldukça fazladır. Verilen periyotta, Haziran aylarında 3 istasyonda da kaydedilmiş günlük ortalama sıcaklıklar diğer aylara göre daha yüksek oranda normallerin altında seyretmiştir.

Lefkoşa ortalama günlük sıcaklık değerlerinin aylara göre, 1991-2020 normallerinin altında ve üzerinde olduğu gün yüzdeleri, 2013-2025

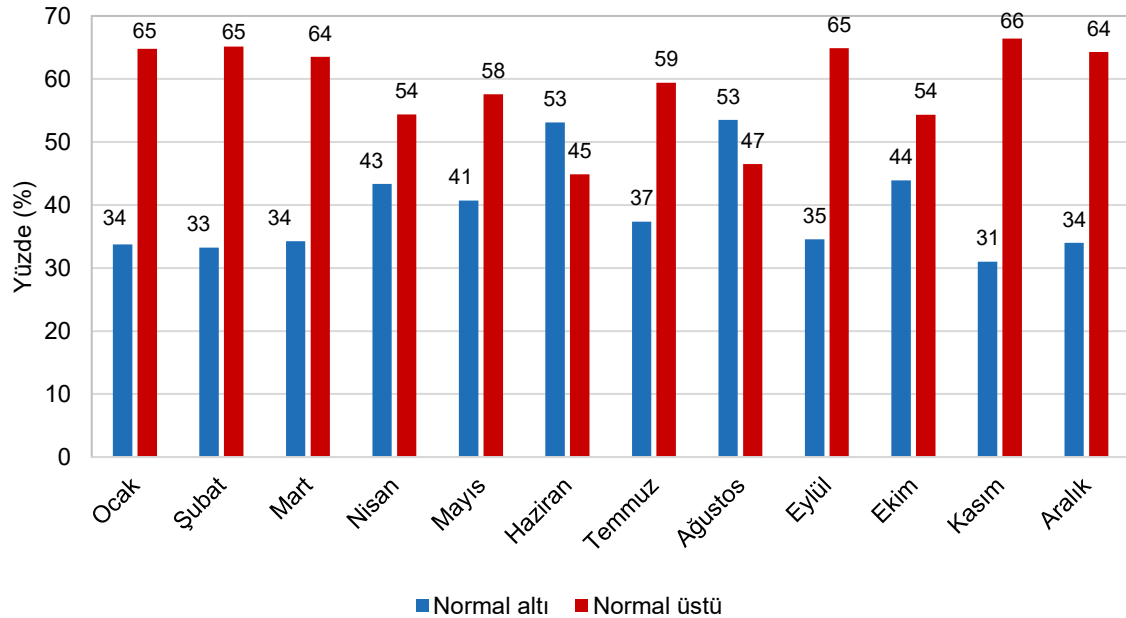

Yenierenköy ortalama günlük sıcaklık değerlerinin aylara göre, 1991-2020 normallerinin altında ve üzerinde olduğu gün yüzdeleri, 2013-2025

Girne ortalama günlük sıcaklık değerlerinin aylara göre, 1991-2020 normallerinin altında ve üzerinde olduğu gün yüzdeleri, 2013-2025

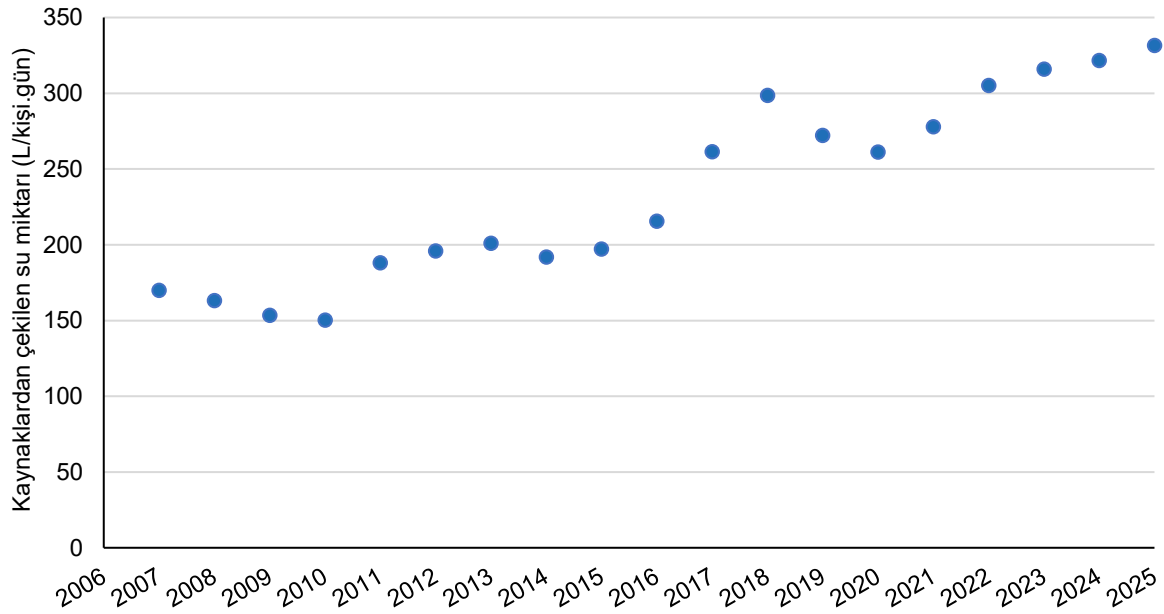

Su İstatistikleri, 2025

Belediyeler tarafından çekilen kişi başı günlük su miktarı 2025 yılında 332 litre olarak hesaplanmıştır

KKTC'deki belediyeler tarafından yerel su kaynakları ve Türkiye'den KKTC'ye Su Temin Projesi kapsamında çekilen kişi başı günlük su miktarı 2025 yılında, 2007 yılındaki 170 litre düzeyinden 332 litreye ulaşmıştır. 2019-2020 pandemi döneminde kaydedilen geçici düşüşün ardından artış eğiliminin sürdüğü gözlenmiştir.

Belediyeler tarafından kaynaklardan çekilen kişi başı günlük su miktarları, 2007-2025

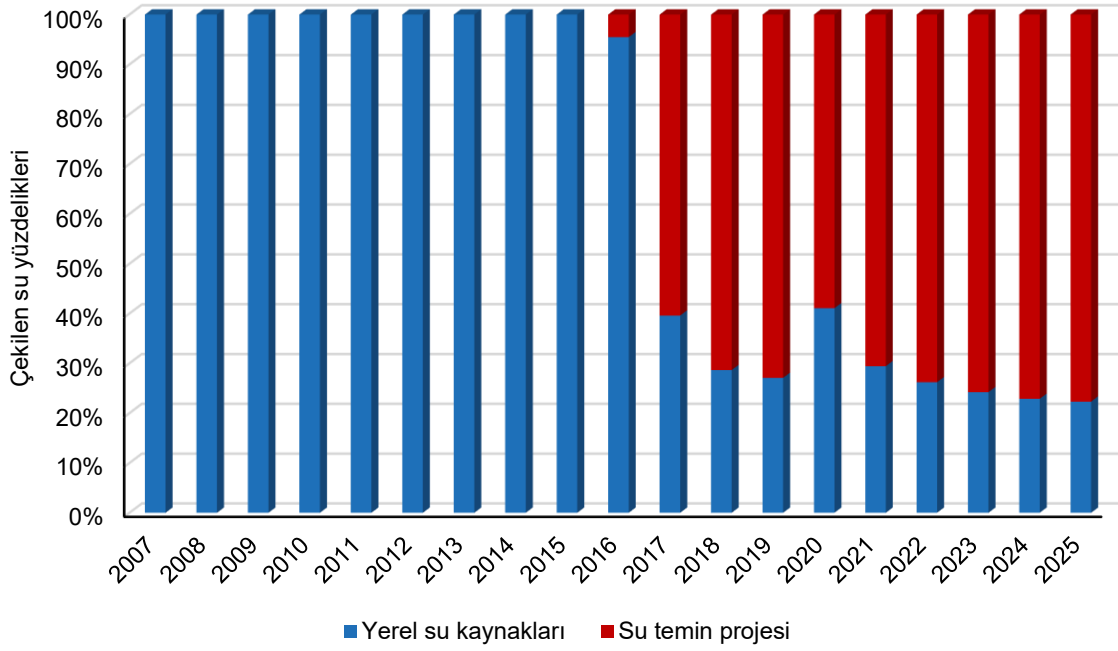

Su Temin Projesinin devreye girmesiyle yerel su kaynaklarından çekilen suyun payı 2025 yılında %22'ye gerilemiştir

Türkiye'den KKTC'ye Su Temin Projesinin hayata geçirildiği 2016 yılından itibaren belediyelerin toplam su çekimindeki kaynak dağılımı belirgin biçimde değişmiştir. Yerel su kaynaklarından çekilen suyun toplam içindeki payı 2017 yılında %40 düzeyinde iken 2025 yılında %22'ye geriledi.

Kaynağına göre belediyelerin çektiği toplam su miktarı yüzdeleri, 2007-2025

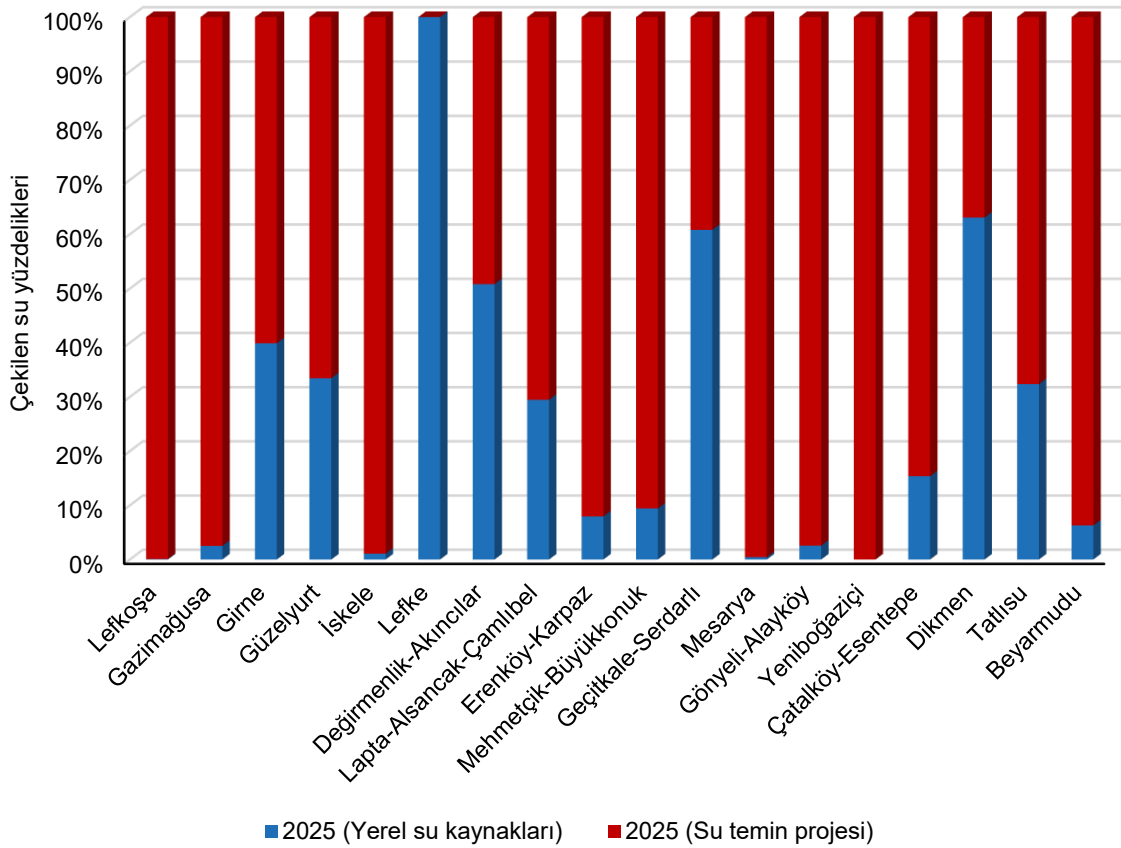

Su çekiminde kaynak dağılımı belediye bazında belirgin farklılıklar göstermiştir

Belediye bazında incelendiğinde, yerel su kaynaklarından ve su temin projesi aracılığıyla sağlanan suyun toplam su çekimi içindeki payları belediyeden belediyeye önemli farklılıklar göstermektedir. Lefkoşa Türk Belediyesi ve Yeniboğaziçi Belediyesi kaynak olarak %99'un üzerinde su temin projesinden faydalanırken bu oran Lefke Belediyesi'nde %0'dır. Bu farklılıklar; belediyelerin coğrafi konumu, yeraltı suyu potansiyeli ve su temin projesi altyapısına erişim imkânı gibi etkenlerle ilişkilidir.

Belediye bazında çekilen su miktarlarının kaynaklara göre yüzde dağılımı, 2025

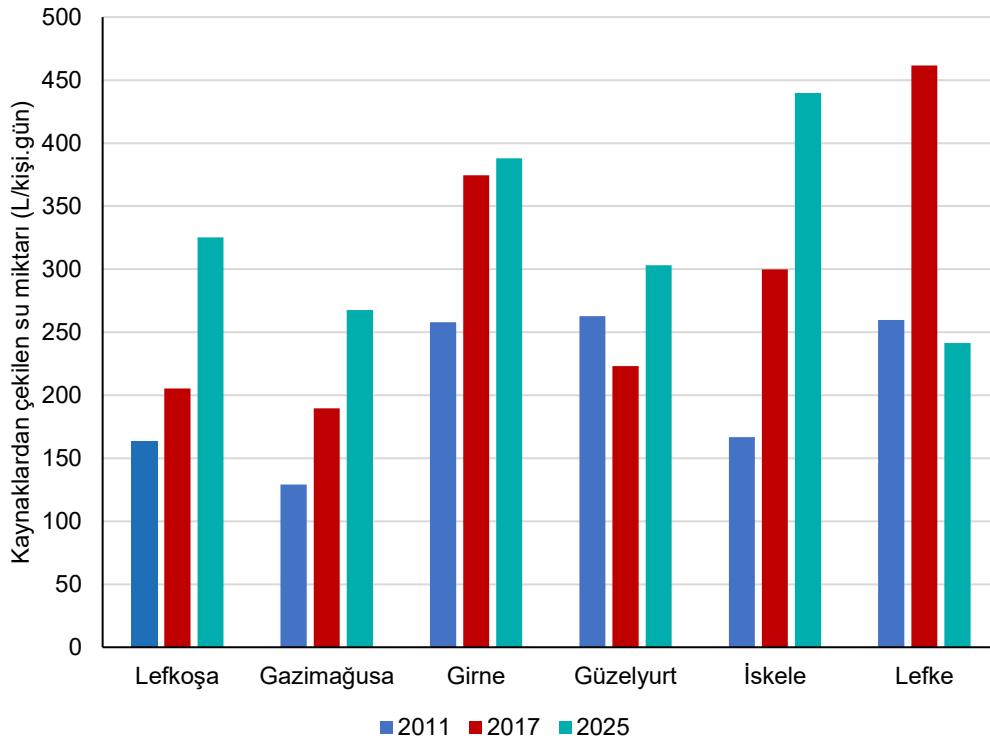

İlçe bazlı kişi başı su çekim miktarlarında en yüksek artış İskele’de gerçekleşmiştir

İlçe bazında kişi başı günlük su çekimi miktarları 2011, 2017 ve 2025 yılları karşılaştırıldığında ilçeler arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. İskele ilçesinde kişi başına günlük su çekim miktarı, 2011 yılında 167 litre iken 2025 yılında 440 litreye ulaşmış ve incelenen dönem içerisinde en yüksek artış bu ilçede gerçekleşmiştir. Lefke ilçesinde 2025 yılında, kuyuların veriminde düşüş gözlemlendiğinden kişi başı günlük su çekim miktarında 2011’e göre %48’lik bir azalma tespit edilmiştir.

İlçe bazlı belediyelerin çektiği kişi başı su miktarının değişimi, 2011, 2017, 2025

Atık İstatistikleri, 2025

KKTC genelinde belediyeler tarafından toplanan atık miktarı, yeşil atıklar, hacimli atıklar ile inşaat ve yıkım atıkları hariç olmak üzere yıllık yaklaşık 439.000 ton olarak hesaplanmıştır

Güngör Katı Atık Depolama Sahası işletim sorunları ve sahada oluşan yangınlar nedeniyle 2023 yılında kayıt altına alınmış sahaya gönderilen belediye atık miktarı 81.000 tona kadar gerilemiş, 2024-2025 döneminde ise belirgin biçimde artmıştır. Güngör Katı Atık Depolama Sahasına 2025 yılında gönderilen atık miktarı 340.000 ton olarak tahmin edilmiştir.

Güngör Katı Atık Düzenli Depolama Sahasına gönderilen katı atık miktarı, 2013-2025

Yıl	(Ton) Atık miktarı
2013 ⁽¹⁾	165.116
2014 ⁽¹⁾	176.392
2015 ⁽¹⁾	190.366
2016 ⁽¹⁾	174.762
2017 ⁽¹⁾	176.955
2018 ⁽²⁾	173.849
2019 ⁽²⁾	171.633
2020 ⁽³⁾	168.500
2021 ⁽³⁾	144.000
2022 ⁽³⁾	103.500
2023 ⁽³⁾	81.000
2024 ⁽⁴⁾	147.327
2025 ⁽⁵⁾	340.000

(1) 2013-2017: Kıbrıs Türk Yatırım Geliştirme Ajansı'ndan (YAGA) alınmıştır.

(2) 2018-2019: Lineer interpolasyon yöntemiyle tahmin edilmiştir.

(3) 2020-2023: Avrupa Birliği (AB) Güngör Teknik Desteği Saha Değerlendirmesi ve Öneriler 2024 Raporundan alınmıştır.

(4) 2024: İlk üç ay atık verisi AB Güngör Teknik Desteği Saha Değerlendirmesi ve Öneriler 2024 Raporundan alınmıştır, sonraki dokuz ay yılın ilk çeyreğinin tüm yıla ölçeklendirilmesi ile tahmin edilmiştir.

(5) 2025: Belediye verileri ve 2015 Güngör verileri baz alınarak hesaplanmıştır. Hesaplanan miktara bir kısım yeşil, hacimli ve inşaat atığı dahildir.

Çevre İstatistikleri Metaverisi

Tanımlar

Toz: Havada başıboş ve serbestçe dolaşan toprak veya diğer madde parçacıkları.

Toz hadisesi (Toz taşınımı): Kuzey Afrika veya orta Doğu üzerinden taşınan çöl tozlarının atmosferi kapsamıyla oluşan ve görüş mesafesinin düşüren hava olayı.

Partikül madde (PM₁₀): Havada asılı kalan katı ve sıvı partiküllerin çeşitli ve kompleks karışımını içerir. Aerodinamik çapı 10 µm ve daha düşük olan partiküller, PM₁₀ olarak tanımlanır.

Günlük ortalama PM₁₀: Gün boyunca elde edilen saatlik değerlerin ortalaması alınmak suretiyle elde edilen günlük ortalama PM₁₀ konsantrasyonu.

Limit değer: Dış ortam havası ile ilgili olarak, bilimsel bilgiler çerçevesinde insan sağlığına ve/veya bir bütün olarak çevreye gelebilecek zararlı etkilerden kaçınmak, bunları engellemek veya onları azaltmak amacıyla sabitlenen ve belli bir süre içinde ulaşılabilecek ve ulaşıldıktan sonra da aşılmayacak olan kirletici sınırı anlatır.

KKTC 18/2012 sayılı Çevre Yasası kapsamındaki Hava Kalitesinin Değerlendirilmesi ve Yönetimi Tüzüğüne göre 24 saatlik ortalama PM₁₀ limit değeri 50 µg/m³ olarak belirlenmiştir. Yine aynı tüzüğe göre bu değer bir yılda 35 günden fazla aşılmamalıdır.

Sıcaklık: Bir maddenin ısı veya moleküler hareketinin derecesinin ölçüsüdür. Teorik olarak, moleküler hareketin durduğu varsayılan mutlak sıfır değerli bir ölçek üzerinden ölçülür. Sıcaklık aynı zamanda sıcaklığın veya soğukluğun bir derecesidir. Yer gözlemlerinde sıcaklık değeri serbest hava içerisinde, gölgede ve yere yakın bir çevrede ölçülür.

Ortalama günlük sıcaklık: Gün boyunca elde edilen saatlik değerlerin ortalaması alınmak suretiyle elde edilen günlük ortalama sıcaklık.

Sıcaklık Normalleri: Dünya Meteoroloji Örgütü'nün (WMO) belirlediği, 30 yıllık periyotları kapsayan ve günümüzde 1991-2020 yılları arasını baz alarak, ortalama günlük sıcaklık değerinden hesaplanmış aylık ortalamayı anlatır.

Kaynaklardan çekilen su miktarı: KKTC sınırları içerisinde yüzey ve yeraltı kaynaklarından ve su temin projesi kapsamında kullanım amacıyla temin edilen su miktarıdır. (Veri eksikliğinden dolayı sayaçsız kuyular dahil edilmemiştir.)

Yerel su kaynakları: KKTC sınırları içerisinde yer alan yüzey ve yeraltı su kaynaklarıdır.

Su temin projesi: Türkiye'den KKTC'ye Su Temin Projesi kapsamında adaya gelen ve belediyelere sağlanan suyu kapsamaktadır.

Nüfus: Nüfus verisi olarak 2011 yılı için İstatistik Kurumu nüfus sayımı sonucu, öteki yıllar için yıl sonu projeksiyon nüfusu kullanılmıştır.

Atık: Üretim işlemleri, ürünlerin tüketilmesi ve diğer insan aktiviteleri sonucunda oluşan ve artık ihtiyaç duyulmayan ve uzaklaştırılmak istenen her türlü madde atık olarak tanımlanmaktadır.

Belediye atığı: Belediyenin topladığı atıklar.

Katı atık düzenli depolama sahası: Atıkların sistematik olarak yayılıp sıkıştırıldıktan sonra üzerlerinin günlük olarak örtüldüğü alanlardır. Bu alanların titizlikle seçilmiş ve hazırlanmış olması ve sızıntı sularının, yağış sularının ve çöp gazlarının kontrol altında tutulması gereklidir.

Veri kaynakları

KKTC Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı, Meteoroloji Dairesi idari kayıtlarından, ülke geneli toz hadiseli gün sayıları, seçili istasyonlar için ortalama günlük sıcaklık değerleri ve ilgili istasyonların 1991-2020 yılları arası sıcaklık normalleri derlenmiştir.

Başbakan Yardımcılığı, Turizm, Kültür, Gençlik ve Çevre Bakanlığı, Çevre Koruma Dairesi, Hava Emisyon Şubesi idari kayıtlarından PM₁₀ konsantrasyonları derlenmiştir.

KKTC Su İşleri Dairesi ve KKTC İstatistik Kurumunun verileri ile su istatistikleri derlenmiştir.

Belediyeler, YAGA ve Avrupa Birliği Koordinasyon Merkezinden alınan veriler ile atık istatistikleri derlenmiştir.

Belediye atığı miktarı, 17 belediyeden alınan veriler temel alınarak hesaplanmış olup veri sağlayamayan bir belediyenin değeri, coğrafi ve nüfus yapısı bakımından benzer komşu belediyenin verisi esas alınarak tahmin edilmiştir.

*Bu konu ile ilgili bir sonraki haber bülteninin yayımlanma tarihi Haziran 2027'dir.